

Projectplan

Verbetering leefomgeving
Kanaalzone Sluiskil - Terneuzen

2020

Een samenwerking tussen :

Provincie Zeeland
Gemeente Terneuzen
RUD Zeeland
DCMR
Rijkswaterstaat
North Sea Port
GGD Zeeland

Definitieve versie
04-06-2020

Samenvatting

Het doel van het project is het in kaart brengen van de beleving van inwoners, het inventariseren van mogelijke knelpunten ten aanzien van de omgevingskwaliteit en het aandragen van oplossingen hiervoor, ten einde de omgevingskwaliteit in het gebied Sluiskil-Terneuzen, waar mogelijk en nodig te verbeteren. Het gaat hierbij om de beleving van de omgevingskwaliteit bij lokale inwoners in de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone op het gebied van lucht, geur, geluid, stof, veiligheid en gezondheid.

De aanleiding van dit project is de toegenomen aandacht van inwoners voor een gezonde leefomgeving, wat zich uit in een toename van het aantal klachten van burgers over hinder van bedrijven of bedrijfsactiviteiten. Deze klachten gaan vooral (maar niet alleen) over de thema's geur, geluid en stof.

Dit project is een samenwerking tussen diverse (semi)overheden en uitvoeringsorganisaties. Op die manier wordt een integrale aanpak nagestreefd. Samen hebben we voldoende kennis over en bevoegdheden voor alle relevante omgevingsaspecten. De acties die voortkomen uit dit project staan los van het reguliere toezicht in dit Kanaalzone gebied wat reeds programmatisch plaatsvindt en komen bovenop de reguliere inzet op vergunningverlening, toezicht en handhaving. Binnen het project worden er zes deelprojecten onderscheiden:

- a) Beleving
- b) Inventarisatie Vergunningseisen
- c) Inventarisaties handhavingsacties
- d) Emissies
- e) Bepalen luchtkwaliteit
- f) Walstroom

Elk deelproject bestaat globaal uit 4 fases: (1) Het bepalen van de huidige situatie, door het identificeren van het probleem en de huidige informatie te inventariseren, (2) het bepalen van een passende uitvoeringsstrategie welke wordt vastgelegd in deelrapporten, (3) het uitvoeren van de acties en (4) het rapporteren van het proces en de resultaten. Deze rapportages worden gebundeld tot een tussentijdsrapport (eind 2020) en een definitief rapport (eind 2021) over de verbetering van de omgevingskwaliteit in het Kanaalzone gebied.

De communicatie krijgt de nodige aandacht om de doelgroepen te informeren over en te betrekken bij de voortgang van het project. De communicatiedoelen voor dit project zijn:

- Communiceren over het project: Heldere uitleg geven over de scope, het proces en de aanpak en daarmee draagvlak creëren bij inwoners en bedrijven van het gebied.
- Belanghebbenden vanaf het begin betrekken bij het plan, uitleg geven / laten meedenken over aanpak, mogelijke oplossingen maar ook de onmogelijkheden/beperkingen, de uitvoering en de communicatie hierover.

Met de betrokken partijen maken we afspraken over de communicatie en de woordvoering rondom de (uitkomsten van de) deelprojecten.

In totaal wordt een bedrag van € 144.639,- begroot voor de inventarisatie en handhaving van de relevante voorschriften, het uitvoeren van gebieds- en aspectcontroles, het inzetten van de nodige milieuspecialisten, het meenemen van relevante thema's in het milieubelevingsonderzoek, verslaglegging van de eindresultaten, een projectleider en communicatieadviseur en –middelen. Er is rekening gehouden met 10% onvoorziene kosten. Met de opdrachtgevers is een 50-50 kostenverdeling afgesproken. Voor zowel de Provincie Zeeland als de gemeente Terneuzen is dus €72.319,50,- begroot.

Inhoudsopgave

Samenvatting	1
Inhoudsopgave	2
1. Aanleiding en achtergrond	4
1.1 Kanaalzone Terneuzen-Sluiskil.....	4
1.2 Aanleiding.....	4
1.2.1 Duurzaamheid steeds belangrijker thema	4
1.2.2 Schone Lucht Akkoord.....	5
1.2.3 Onderzoek naar nut en noodzaak van aanvullende metingen.....	5
1.2.4 Stijgend aantal milieuklachten en meldingen.....	6
1.3 Milieuhinder enquête	8
1.4 Recente ontwikkelingen in het gebied	8
Sluiskil	8
Terneuzen.....	8
Overige: Glastuinbouw Westdorpe, Axel, Spui.....	9
1.4 Integrale aanpak	9
1.5 Doel	9
1.6 Afbakening van het project.....	9
2. Aanpak	10
2.1 Projectstructuur.....	10
2.2 Werkwijze.....	10
2.3 Veiligheid.....	10
2.5 Planning.....	11
2.5.1 Voorziene en onvoorziene omstandigheden.....	11
2.6 Voorstel.....	11
Gevraagde beslissing / besluit:	12
3. Financiële middelen	12
4. Communicatie	12
5. Begrippenlijst en afkortingen	12
Bijlage 1: Relevante bedrijven	14
Bijlage 1a: Bedrijven bevoegd gezag Provincie Zeeland	14
Bijlage 1b: Bedrijven bevoegd gezag Gemeente Terneuzen.....	14
Bijlage 2: Deelprojecten	15
Bijlage 2a: Deelproject Beleving.....	15
Deelplan Beleving	15

Deelplan milieubelevingsonderzoek.....	17
Bijlage 2b: Deelproject Inventarisatie Vergunningseisen.....	19
Bijlage 2c: Deelproject Inventarisatie handhavingsacties.....	21
Bijlage 2d: Deelproject Emissies.....	23
Bijlage 2e: Deelproject Bepalen luchtkwaliteit.....	25
Bijlage 2f: Deelproject Walstroom.....	26
Bijlage 3 Planning deelprojecten.....	28
Bijlage 4 Middelen.....	29
Bijlage 5 Communicatieplan verbetering leefomgeving Kanaalzone Sluiskil -Terneuzen.....	30
Interne situatie: wat speelt er?.....	30
Externe situatie: issues en humeur.....	30
Ambitie: waar sta je voor en waar ga je voor?.....	30
Accountability: waar ben je verantwoordelijk voor en hoe leg je verantwoording af?.....	31
Stakeholders: enablers en partners.....	31
Aanpak: uitvoeringsplan en prioriteit.....	31
Recources: team en middelen.....	34

1. Aanleiding en achtergrond

De Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone omvat het gebied langs het kanaal van Gent-Terneuzen, waar bijna 28.000 mensen werken en 50.000 mensen wonen. Het project beperkt zich tot de omgevingskwaliteit van de kanaalgebieden Sluiskil-Oost en de Oostelijke Kanaaloeveren bij Terneuzen. Alle projectleden werken samen vanuit hun specifieke functie aan een betere omgevingskwaliteit, waarbij thema's als luchtmissie, geurhinder, geluidsoverlast, (fijn)stof, veiligheid en de impact hiervan op de (beleving van) gezondheid centraal staan.

1.1 Kanaalzone Terneuzen-Sluiskil

Het Kanaal van Gent naar Terneuzen is een belangrijke ontwikkeling geweest voor het omliggende gebied. Werknemers waren en zijn nauw betrokken bij de bedrijven, en bekend met de activiteiten die er werden verricht. Wonen en werken zijn in dit haven- en industriegebied nog altijd onlosmakelijk met elkaar verweven.

Het dorp Sluiskil is omstreeks 1825 ontstaan bij de aanleg van het kanaal. Vervolgens hebben steeds meer bedrijven zich in dit dorp gevestigd – al dan niet gebruikmakend van de uitstekende nautische toegang. Tussen 1911 en 1999 zorgde de cokesfabriek voor een behoorlijke werkgelegenheid. Veel van de werknemers woonden in Sluiskil. De cokesfabriek gaf aanleiding voor de komst van het huidige Yara Sluiskil.

Ook de stad Terneuzen is mede dankzij het Kanaal van Gent naar Terneuzen een echte haven- en industriestad. De aanleg van de Nieuwe Sluis bij Terneuzen, die in 2022 klaar moet zijn, zal naar verwachting een flinke impuls geven aan de Kanaalzone en de extra werkgelegenheid. De Kanaalzone is dan ook een prachtig voorbeeld van samenwerking tussen bedrijven en inwoners. Schaduwzijde is dat een aantal bedrijven een behoorlijke impact hebben op milieu en gezondheid.

1.2 Aanleiding

De relatie tussen bedrijvigheid, infrastructuur en omgevingskwaliteit in de Zeeuws-Vlaamse Kanaalzone is complex. De milieukwaliteit verdient constante aandacht, waarbij geur, geluid, lucht, fijn- en grofstof, en veiligheid belangrijke thema's zijn. Deze hebben een nauwe relatie met het gezondheidsthema.

1.2.1 Duurzaamheid steeds belangrijker thema

In de omgevingswet gaat het om de balans tussen het beschermen en benutten van de fysieke leefomgeving. Daarnaast is de aandacht van de bevolking voor een gezonde woonomgeving gestegen. Inwoners verwachten van bedrijven een duurzame aanpak. En ook voor bedrijven is inzet op duurzaamheid van steeds groter belang. De omgevingskwaliteit in met name Sluiskil en de aan de Oostelijke kanaaloeveren grenzende wijken van Terneuzen staat onder druk (Zie figuur 1).

Omgevingswet: Artikel 1.3 (maatschappelijke doelen)

Deze wet is, met het oog op duurzame ontwikkeling, de bewoonbaarheid van het land en de bescherming en verbetering van het leefmilieu, gericht op het in onderlinge samenhang:

- a. bereiken en in stand houden van een veilige en gezonde fysieke leefomgeving en een goede omgevingskwaliteit, en
- b. doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de fysieke leefomgeving ter vervulling van maatschappelijke behoeften.

Figuur 1: Milieubelasting per gebied. Bron: Gebiedsvisie Z-Vl. Kanaalzone Gemeente Terneuzen (2009, herzien 2016)

1.2.2 Schone Lucht Akkoord

De Rijksoverheid werkt samen met decentrale overheden aan een permanente verbetering van de luchtkwaliteit in Nederland. Het pakket aan maatregelen om de lucht schoner en gezonder te maken ligt vast in het Schone Lucht Akkoord (SLA). Concreet gaat het SLA over het behalen van een vermindering van de uitstoot van fijnstof en stikstofdioxide door wegverkeer, mobiele werktuigen, landbouw, scheepvaart, industrie en huishoudens. Met het Schone Lucht Akkoord verwacht het kabinet in 2030 op de meeste plekken te voldoen aan de advieswaarden van de WHO.

Provincie Zeeland heeft het schone lucht akkoord ondertekend als enige overheid in Zeeland. De Provincie heeft hierbij de volgende speerpunten benoemd:

- Uitbreiden van walstroom
- Varend ontgassen (verbod hierop en realisatie van installaties aan de wal)
- Onderzoek naar mogelijkheden van een beleidsregel voor het ‘scherp’ vergunnen van industriële emissies
- Verkennen van mogelijkheden van citizen science. Dit is onderzoek dat in zijn geheel of gedeeltelijk door burgers of niet-professionele wetenschappers wordt uitgevoerd.

1.2.3 Onderzoek naar nut en noodzaak van aanvullende metingen

Adviesbureau Tauw heeft in opdracht van de Provincie Zeeland een onderzoek uitgevoerd naar de nut en noodzaak van aanvullende metingen van de buitenluchtkwaliteit in de provincie. Aanleiding hiervoor is het Milieuprogramma van de Provincie Zeeland 2018-2022. Hierin is aangegeven dat een onderzoek naar de meerwaarde van metingen van de buitenluchtkwaliteit zal worden uitgevoerd. In opdracht van de Provincie Zeeland heeft adviesbureau Tauw kwantitatief en kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar onderstaande onderzoeksvragen:

- Welke bronnen van luchtverontreiniging zijn er binnen de Kanaalzone en het Sloegebied die de luchtkwaliteit beïnvloeden en welke componenten zijn dit met name?
- Welke componenten worden nu binnen de provincie Zeeland gemeten, door wie en met welk doel?
- Hoe is de luchtkwaliteit te typeren in de verschillende regio's in Zeeland?
- Wat is het handelingsperspectief voor overheden voor metingen naar luchtkwaliteit in deze gebieden vanuit technisch, sociaal en economisch perspectief?

Bij het onderzoek zijn de belangrijkste stakeholders geïnterviewd (waaronder North Sea Port, RWS, RUD, DCMR, GGD, gemeenten Terneuzen, Borsele, Middelburg en Vlissingen, enkele grote bedrijven, Vlaamse overheid en onderzoeksinstituten). Alle overige Zeeuwse gemeenten zijn betrokken met een schriftelijke enquête. Daarnaast is het thema besproken in het platform Vitaal Sloe en Kanaalzone.

Op dit moment zijn er in Zeeland 2 meetstations als onderdeel van het Landelijk Meetnet Luchtkwaliteit van het RIVM die meerjarig inzicht geven in de concentraties van luchtverontreinigende stoffen. Deze stations, gevestigd in Philippine en Zierikzee, zijn achtergrondstations. Dit betekent dat de resultaten van deze stations worden gezien als ‘schone referentie’. Op het meetstation in Philippine worden stikstofoxiden, stikstofdioxiden, ozon, zwaveldioxide en fijnstof gemeten. De meetresultaten zijn openbaar beschikbaar via de website www.luchtmeetnet.nl. Verder zijn er in Zeeland meetpunten waar, door burgers, met behulp van Palmesbuisjes NO₂ wordt gemeten (ca. 8 meetpunten) en waar met indicatieve sensoren fijnstof wordt gemeten (ca. 5 meetpunten).

In Zeeland zijn er verschillende typen emissiebronnen aanwezig. Het gaat daarbij met name om verkeer, industrie, landbouw en consumenten. Er is een grote diversiteit aan luchtverontreinigende stoffen welke door deze emissiebronnen worden geëmitteerd. In het rapport wordt aangegeven dat

emissiebronnen in Zeeland met name de volgende componenten uitstoten: Fijnstof, NO_x (stikstofoxiden), NH₃ (ammoniak), SO₂ (zwaveldioxide) en VOS (Vluchtige organische stoffen).

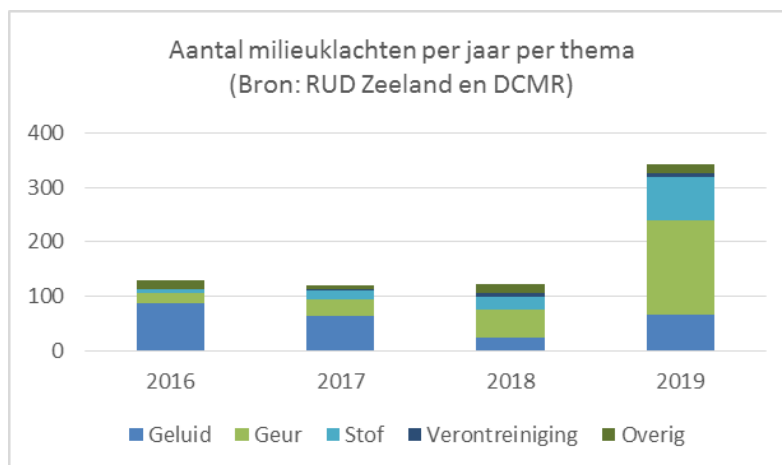
Vastgesteld kan worden dat verhoogde concentraties van deze stoffen in de buitenlucht optreden bij (drukke) wegen en vaarwegen, industriële regio's en in stedelijke gebieden. Vanuit de emissieregistratie zijn gegevens beschikbaar over industriële emissies van meer stoffen dan hierboven vermeld. Het gaat daarbij om emissies van bijvoorbeeld benzeen, toluen, PAK's, zware metalen en zwavelhoudende verbindingen. Industriële emissies worden gemeten door de bedrijven zelf en door (of in opdracht van) de Provincie Zeeland.

Sinds de jaren zeventig wordt in Nederland gemeten hoeveel schadelijke stoffen er in de lucht aanwezig zijn. Onder andere door het treffen van maatregelen zijn gemiddelde concentraties de laatste jaren gedaald. De grenswaarden voor de jaargemiddelde concentratie stikstofdioxide en fijnstof (PM10) bedragen beide 40 µg/m³. Deze grenswaarden komen voort uit de Europese richtlijn 2008/50/EG. De Wereldgezondheidsorganisatie (WHO) adviseert voor fijnstof een stringentere richtwaarde van 20 µg/m³ voor de jaargemiddelde concentratie. Voor fijnstof en stikstofdioxide wordt in Zeeland aan zowel de EU regelgeving als de WHO advieswaarden voldaan. De luchtkwaliteit in de provincie Zeeland laat zich dan ook typeren als schoon: er is geen sprake van overschrijding van milieukwaliteitseisen met betrekking tot stikstofdioxide en fijnstof, met uitzondering van depositie van stikstof in kwetsbare natuurgebieden. Ruimtelijke verschillen zijn uiteraard wel aanwezig (zie pagina 22, tabel 3.9 van het rapport). De WHO geeft aan dat er geen veilige niveaus bestaan voor de belasting aan fijnstof. Zelfs een kortdurende blootstelling aan fijnstof heeft gevolgen voor de gezondheid.

Uit het onderzoek van Tauw blijkt dat er voor de Provincie Zeeland geen wettelijke verplichting bestaat om een aanvullend provinciaal luchtmeetnetwerk te realiseren. Desondanks kan meer meten wel nuttige aanvullende gegevens bieden over luchtkwaliteit. Tauw heeft een aantal redenen benoemd waarbij een luchtmeetnetwerk van toegevoegde waarde kan zijn. In dit verband zou aanvullende gebiedsmonitoring, onderzoek bij hindersituaties of participatie aanleiding kunnen zijn voor het uitvoeren van metingen.

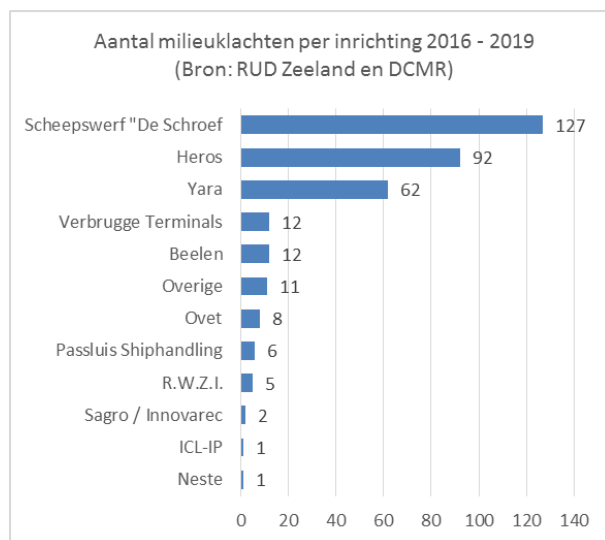
1.2.4 Stijgend aantal milieuklachten en meldingen

Het recentelijk stijgende aantal klachten van burgers over hinder van bedrijven of bedrijfsactiviteiten is een belangrijke aanleiding voor dit project. In Figuur 2 is het aantal milieuklachten te vinden per thema, waarbij de jaarlijkse toename duidelijk te zien is. De stijging in 2019 is onder andere te verklaren door het aantal geur-, geluid-, en stofklachten over Heros, Yara, Ovet, Verbrugge en Scheepswerf De Schroef.

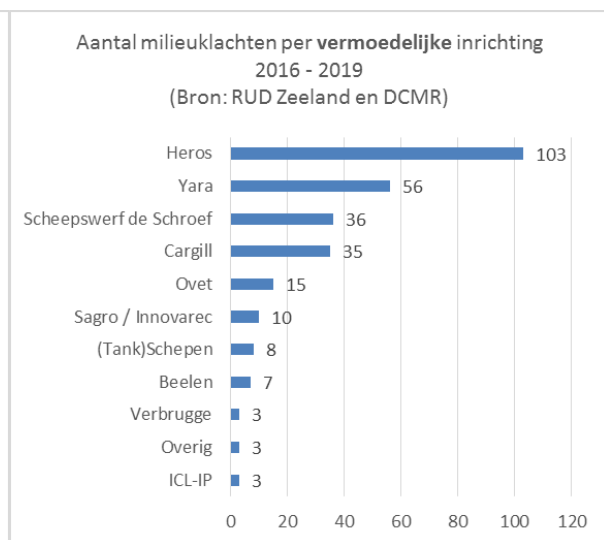

Figuur 2: Aantal milieuklachten per jaar per thema

In 54% van de gevallen was de bron van een klacht ter plaatse te achterhalen (periode 2014 – 2019). Dat wil zeggen: De RUD Zeeland weet exact van welk bedrijf of activiteit de hinder afkomstig is, of kan met grote waarschijnlijkheid de klacht koppelen aan een bedrijf. Een klacht wordt alleen aan een bedrijf gekoppeld, wanneer een toezichthouder dit zelf geconstateerd heeft. Bij 33% van de klachten heeft de RUD Zeeland een sterk vermoeden waar de hinder wordt veroorzaakt, op basis van geuomschrijving, windrichting, meldingen of andere gegevens. In 13% van de gevallen was het onmogelijk de (verwachte) bron van de hinder te ontdekken. Figuur 3 en 4 geven het aantal milieuklachten per geconstateerde en verwachte bron weer (periode 2016 – 2019).

Figuur 3: Aantal milieuklachten per bedrijf (geconstateerd)

Figuur 4: Aantal milieuklachten per bedrijf (indicatief)

Over onderstaande bedrijven hebben in de periode 2018/2019 meer dan 10 klachten ontvangen op volgorde van het aantal binnengekomen klachten en meldingen). In bijlage 1 staan de contactgegevens van deze bedrijven.

1. **Heros** (Sluiskil, Stof- en Geurklachten)
2. **Yara** (Sluiskil, Geluid-, Geur-, Stof- en Verontreinigingsklachten)
3. **Scheepswerf de Schroef** (Sluiskil, Geluidsklachten)
4. **Ovet** (Terneuzen, Stofklachten)
5. **Beelen** (Westdorpe, Stof- en Geurklachten)
6. **Sagro / Innovarec** (Sluiskil, Geurklachten)

Belangrijk: Bij het trekken van conclusies op basis van het aantal klachten dient het volgende in acht worden genomen:

- Er zijn steeds meer voorzieningen voor inwoners om de overlast te melden. Denk aan de toegankelijke ICT-voorzieningen.
- Sociale factoren spelen een rol, zoals opleidingsachtergrond, mensen worden steeds 'mondiger' en sommigen werken verder van huis waardoor de relatie met en kennis van omliggende bedrijven kan verminderen.
- Maatschappelijke veranderingen spelen een rol. Burgers melden overlast vaker bij bevoegde gezagen en er verschijnen meer (wetenschappelijke) artikelen in de media over klimaat, milieu en gezondheid gerelateerde onderwerpen. Ook wordt er steeds vaker informatie via social media verspreid. Dit kan onder andere leiden tot depolitisering en polarisatie.
- Eén persoon die regelmatig klaagt kan een behoorlijke impact hebben op het totaal aantal klachten en de zwaarwegende thema's. In een aantal gevallen klaagt deze persoon namens

een achterban. Afgezien van de impact op het aantal klachten, is in veel gevallen de klacht als gegrond beoordeeld door DCMR en RUD Zeeland. Om vertekening van het beeld te voorkomen, is het in afweging nemen van het aantal verschillende klagers relevant.

- Een stijging of daling van inwoneraantal kan impact hebben op het aantal klachten.
- Door bedrijven onderling wordt amper geklaagd over omliggende bedrijven. Ter plaatse blijkt uit gesprekken dat deze onderlinge overlast wel wordt ervaren. Deze is echter niet geregistreerd bij de RUD Zeeland en/of DCMR in een officiële klacht/melding.

1.3 Milieuhinder enquête

Door de GGD'en in Nederland wordt om de vier jaar een gezondheidsenquête uitgezet met hierin een aantal milieuvragen. In gemeente Terneuzen is de steekproef verhoogd waardoor uitspraken kunnen worden gedaan op wijkniveau. Een aantal belangrijke resultaten uit het onderzoek in 2016 zijn:

- Ernstige geluidshinder veroorzaakt door bedrijven in de gemeente Terneuzen is een issue. Op wijkniveau zijn er in deze gemeente grote verschillen te zien. In de wijk Sluiskil (incl. buiten oost) is het percentage ernstige geluidshinder door industrie en bedrijven significant hoger dan gemiddeld in de gemeente Terneuzen (22% versus 4%). Gemiddeld in Zeeland is het percentage ernstige geluidshinder door bedrijven 1%.
- Wat betreft geurhinder is het percentage ernstige geurhinder door bedrijven in de wijken Sas van Gent (incl. buitengebied), Sluiskil (incl. buitengebied) en Westdorpe (incl. buitengebied) significant hoger dan gemiddeld in de gemeente Terneuzen (respectievelijk 22%, 20%, 15% vs 6%). Gemiddeld in Zeeland is het percentage ernstige geurhinder door bedrijven 1%.

Het percentage volwassenen dat bezorgd is over de bedrijven en industrie is in de wijken Sas van Gent (incl. buitengebied), Sluiskil (incl. buiten Oost) en Westdorpe (incl. buitengebied) significant hoger dan gemiddeld in de gemeente Terneuzen (respectievelijk 34% versus 44% en 37% versus 17%). Gemiddeld in Zeeland is het percentage volwassenen dat bezorgd is over de bedrijven en industrie 2%.

1.4 Recente ontwikkelingen in het gebied

Er worden 3 deelgebieden onderscheiden: (1) Sluiskil, (2) Terneuzen en (3) Overige: Westdorpe, Axel en Spui.

Sluiskil

De betrokkenheid van inwoners bij de kwaliteit van hun woonomgeving is altijd al groot geweest. De dorpsraad Sluiskil is bijzonder actief op dit onderwerp en verschillende organisaties en inwoners zijn betrokken bij klankbordgroepen van bedrijven. De Stichting Kanaalzone Gewoon Schoon is op 4 september 2018 opgericht.

Omwonenden uiten steeds vaker hun zorgen over de impact van uitstoot van stoffen op de gezondheid. Opvallend is ook het hoge aantal klachten in 2019 afkomstig uit deze dorpskern. Hier wordt vooral hinder ervaren bij een oostelijke windrichting (van Noordoost tot Zuidoost). Bij de DCMR en de RUD Zeeland komen bij oostenwind klachten binnen over met name stof-, geur- en geluidsoverlast. Verder zijn er met enige regelmaat geluidsklachten van scheepsaggregaten van aangemeerde schepen.

Terneuzen

Uit Terneuzen komen minder klachten binnen m.b.t. gebied Kanaalzone dan uit de dorpskern Sluiskil. De ernst ervan is echter wel relevant. Het betreft stofoverlast als gevolg van op- en overslag van kolen en het lossen van schepen met bulkmateriaal. De hele Oostelijke Kanaaloever valt daarmee binnen de scope van dit project.

Overige: Glastuinbouw Westdorpe, Axel, Spui

De impact van de (grote) bedrijven in de Kanaalzone wordt tevens ervaren in het glastuinbouwgebied van Westdorpe, en Axel en Spui. Vooral geur- en geluidshinder wordt hier ervaren door de lokale bewoners. De noordelijke en westelijke windrichting is een belangrijke factor in de mate waarop hinder wordt ervaren. De dorpskernen Axel en Spui liggen ten oosten van de grote bedrijven en het glastuinbouwgebied ligt ten westen hiervan.

1.4 Integrale aanpak

In de Kanaalzone zijn een aantal bedrijven aanwezig die de omgevingskwaliteit kunnen beïnvloeden. Gemeente Terneuzen of de Provincie Zeeland zijn voor deze bedrijven het bevoegd gezag ten aanzien milieuaspecten. Naar aanleiding van de geconstateerde toename van klachten uit het gebied, heeft de RUD Zeeland voorgesteld om deze problematiek integraal te benaderen door middel van een projectmatige aanpak.

EInd 2019 is onder leiding van de RUD Zeeland een projectgroep ingericht. Aan deze projectgroep nemen de volgende actoren deel:

- Provincie Zeeland   Lid
- Gemeente Terneuzen   Lid
- Rijkswaterstaat   Lid
- GGD Zeeland   Lid
- North Sea Port   Lid
- DCMR   Secretaris
- RUD Zeeland   Voorzitter

1.5 Doel

Het doel van het project is het in kaart brengen van de beleving van inwoners, het inventariseren van mogelijke knelpunten ten aanzien van de omgevingskwaliteit en het aandragen van oplossingen hiervoor, ten einde de omgevingskwaliteit in de gebied Sluiskil-Terneuzen, waar mogelijk en nodig te verbeteren.

Om dit doel te bereiken wordt eerst de huidige situatie in kaart gebracht. Hierbij staat de subjectieve beoordeling van buurt- en dorpsbewoners centraal. Vervolgens kunnen vervolgstappen worden aangedragen, zoals het opstellen van een passende handhavingsstrategie. De onderzoeksvragen zijn:

1. Wat is de huidige beleving van inwoners?
2. Welke bronnen zijn er binnen de Kanaalzone die de omgevingskwaliteit (negatief) beïnvloeden op de leidende thema's?
3. Hoe kunnen de samenwerkende instanties van deze projectgroep de omgevingskwaliteit verbeteren? Met andere woorden: Welke oplossingen kunnen we aandragen?

Samen met de (input van) de projectleden stellen we een rapport samen waarin alle deelbevindingen en resultaten staan omschreven.

1.6 Afbakening van het project

1. De omgevingskwaliteit omvat de beleving van inwoners op het gebied van lucht, geur, geluid, stof, veiligheid en gezondheid. Andere thema's die bijdragen aan de omgevingskwaliteit, zoals de aanwezigheid van lokale voorzieningen, worden buiten beschouwing gelaten.
2. Daarnaast beperkt dit project zich tot de invloed van de bedrijven in bijlage 1.
3. De Kanaalzone is een vrij groot gebied, reikend van 't Kopje van Kanada tot aan de grensovergang bij Sas van Gent – Zelzate. Het project beperkt zich tot de deelgebieden Sluiskil,

Terneuzen (en dan met name de wijk Oude Vaart) en gebied Westdorpe, Axel en Spui. Dit is inclusief de overlast bij glastuinbouw. Sas van Gent wordt nadrukkelijk niet meegenomen, vanwege het aantal klachten in verhouding tot het aantal klagers.

4. Geluidsoverlast en trillingen als gevolg van verkeersbewegingen en voorbijvarende scheepsvaart behoren niet tot de scope van dit project.
5. Het project gaat niet actief op zoek naar mogelijk nieuwe overlastsituaties. Indien er zich nieuwe overlastsituaties voordoen, zullen we bezien of deze meegenomen moeten worden.

2. Aanpak

2.1 Projectstructuur

Voor de uitvoering van dit project wordt een projectgroep en een stuurgroep ingericht. De projectgroep zal een doorstart zijn van de huidige groep die dit projectplan heeft opgesteld. De mogelijkheid bestaat dat huidige projectleden een nieuw lid kunnen voordragen, eventueel in plaats van een huidig lid. Dit zal dan met de huidige projectgroep worden besproken.

De stuurgroep kan bestaan uit MT vertegenwoordigers van:

- RUD Zeeland
- DCMR
- Gemeente Terneuzen
- Provincie Zeeland

2.2 Werkwijze

De integrale aanpak omvat de volgende zeven deelprojecten:

- a) Beleving
- b) Inventarisatie Vergunningseisen
- c) Inventarisaties handhavingsacties
- d) Emissies
- e) Bepalen luchtkwaliteit
- f) Walstroom

Aan de hand van een standaard sjabloon, hebben de betrokkenen/verantwoordelijken van een deeltraject een beknopt plan van aanpak opgesteld. Deze zijn te vinden in bijlage 2a t/m 2f.

2.3 Veiligheid

Een andere aspect wat regelmatig door de bewoners van Sluiskil wordt aangedragen, is de zorg over veiligheid. Dit betreft dan concreet de steeds groter wordende schepen welke bij scheepswerf De Schroef aanmeren voor onderhoud. Regelmatig zijn dit schepen die gevaarlijke stoffen (zoals bedoeld in het ADN) vervoeren, zoals brandstoffen of gassen. Voor dergelijke schepen, ook wel 'blauwe kegel' schepen genoemd, gelden scherpe voorschriften met betrekking tot veiligheid. De werkzaamheden op deze schepen, maar ook het ter plaatse ontgassen dragen bij aan een gevoel van onveiligheid bij de bewoners.

Ook meren dergelijke schepen soms aan de openbare ligplaats van RWS aan de Kanaalweg te Sluiskil. De afstand tussen het schip en de woning bedraagt dan ongeveer 10 meter wat, naast de geluids- en geuroverlast, een eveneens gevoel van onveiligheid geeft.

Een schip dat is geladen met gevaarlijke stoffen dient bij het ligplaats nemen te voldoen aan verplichtingen van het Scheepvaart Reglement Kanaal Gent Terneuzen en het ADN. Het toezicht daarop is een bevoegdheid van Rijkswaterstaat.

Het onderdeel Veiligheid zal deel uitmaken van de deelprojecten L (Inventarisatie Vergunningseisen) en M (Inventarisatie Handhavingsacties).

2.4 Ruimtelijke Ordening

De gemeente Terneuzen heeft geïnventariseerd welke bedrijfsactiviteiten zijn toegestaan op de relevante bedrijfsterreinen, uitgaande van de geldende bestemmingsplannen alsmede de milieuregels die gelden voor de scheepvaartactiviteiten op het Kanaal van Gent naar Terneuzen. Vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening is nagegaan of de toegestane bedrijfsactiviteiten passen bij de aangrenzende woonomgevingen en welke milieuregels er gelden. Een bestemmingsplan in het kader van RO kent een ander toetsingskader voor milieu dan een vergunning ingevolge de Wet milieubeheer of melding ingevolge het Activiteitenbesluit. De inventarisatie heeft zich beperkt tot die bedrijventerreinen en scheepvaartactiviteiten op het Kanaal waarvan hinder wordt ondervonden in de aangrenzende woonomgevingen. Samen met North Sea Port (havenverordening) en Rijkswaterstaat (scheepvaartreglementen) is geïnventariseerd welke milieuregels gelden voor de scheepvaartactiviteiten binnen hun beheersgebied. De resultaten zullen aan het begin van het derde kwartaal van 2020 met de projectgroep worden gedeeld, waarna eventuele vervolgacties kunnen worden bepaald.

2.5 Planning

Op 26 augustus 2019 hield de RUD Zeeland intern de eerste presentatie, naar aanleiding van de bestuurlijke instemming van Provincie Zeeland en gemeente Terneuzen voor een eerste oriënterende aanpak. De projectgroep werd ingericht en zat voor het eerst samen op 11 oktober 2019. Er zijn sindsdien deelprojectgroepen samengesteld en er is een definitief plan van aanpak opgesteld. Voor een vervolg van dit project is goedkeuring en draagvlak van het bestuur noodzakelijk. De totaalplanning wordt gebaseerd op de tijdlijn van de deelprojecten. Deze is te vinden in bijlage 3. De meeste resultaten zijn in het derde kwartaal van 2020 beschikbaar. De milieuhandhavingsacties zijn dan ook uitgevoerd, op de vervolgacties na. Een klein aantal resultaten zijn een jaar later beschikbaar, zoals de resultaten van de gezondheidsmonitor. Daarom zal in het 4^e kwartaal van 2020 een tussentijds rapport worden opgesteld. Het tussentijds en actief communiceren van de (tussentijdse) acties en resultaten geeft lokale inwoners het vertrouwen en het gevoel dat ze gehoord worden. Dat is belangrijk. Dit is ook een moment dat we met de projectgroep evalueren over de voortgang van het project.

2.5.1 Voorziene en onvoorziene omstandigheden

Bij ieder project kunnen zich onvoorziene omstandigheden voordoen. Zo speelt de uitbraak van het coronavirus een belangrijke rol bij dit project. Dit plan van aanpak is geschreven op het moment dat de adviezen en maatregelen om het virus maximaal te controleren van kracht zijn. Het is onbekend hoe de situatie in Nederland er na die tijd uitziet. Eventueel kan een verlenging of aanpassing van de maatregelen invloed hebben op het tijdsplan of de aanpak van dit project. Tot en met medio juni kunnen de te nemen deelstappen van dit project worden uitgevoerd conform de maatregelen van de rijksoverheid.

2.6 Voorstel

Het huidige projectplan is een concreet voorstel hoe verschillende organisaties samenwerken aan het verbeteren van de omgevingskwaliteit in de Kanaalzone.

Gevraagde beslissing / besluit:

Instemming met het huidige projectplan. Dit omvat alle aspecten, waaronder – maar niet beperkt tot - de projectstructuur, de tijdsplanning, de geraamde begroting en daarmee de start uitvoering van de deelprojecten.

3. Financiële middelen

Binnen dit project vallen vier bedrijven onder het bevoegd gezag van de provincie Zeeland. De overige zes bedrijven vallen onder het bevoegd gezag van de gemeente Terneuzen. Het betreft een 40/60 verhouding. In bijlage 4 is de onderbouwing voor de benodigde middelen bijgevoegd.

In totaal wordt een bedrag van € 144.639,- begroot voor de inventarisatie en handhaving van de relevante voorschriften, het uitvoeren van gebieds- en aspectcontroles, het inzetten van de nodige milieuspecialisten, het meenemen van relevante thema's in het milieubelevingsonderzoek onder inwoners, verslaglegging van de eindresultaten, een projectleider en communicatieadviseur en – middelen. Er is rekening gehouden met 10% onvoorziene kosten. Uitgaande van de afgesproken 50/50 verhouding, zijn de kosten als volgt:

Provincie Zeeland : € 72.319,50

Gemeente Terneuzen : € 72.319,50

4. Communicatie

Om de projectdoelstellingen te halen is de bevordering van communicatie tussen partijen die direct of indirect betrokken zijn bij de omgevingskwaliteit van de Kanaalzone cruciaal. Denk aan: omwonenden, belangengroeperingen, bedrijven, North Sea Port, overheden, Rijkswaterstaat en GGD Zeeland. Onderdeel van het projectplan 'Verbetering leefomgeving Kanaalzone' is een communicatieplan, welke te vinden is in bijlage 5. Dit plan beschrijft de communicatiedoelen en uitgangspunten en een voorstel voor de aanpak, inclusief een voorlopige inschatting van de benodigde middelen.

De communicatie krijgt de nodige aandacht om de doelgroepen te informeren over en te betrekken bij de voortgang van het project. De communicatiedoelen voor dit project zijn:

- Communiceren over het project: Heldere uitleg geven over de scope, het proces en de aanpak en daarmee draagvlak creëren bij inwoners en bedrijven van het gebied.
- Belanghebbenden vanaf het begin betrekken bij het plan, uitleg geven / laten meedenken over aanpak, mogelijke oplossingen maar ook de onmogelijkheden/beperkingen, de uitvoering en de communicatie hierover.

De communicatietaak ligt bij de twee bevoegd gezagen, te weten de provincie Zeeland en de gemeente Terneuzen. Zij zullen deze taak deels toebedelen aan een specialist omgevingsmanagement. Met de interne betrokkenen maken we afspraken over de communicatie en de woordvoering rondom de (uitkomsten van de) deelprojecten.

5. Begrippenlijst en afkortingen

ADN	: Accord européen relatif au transport des marchandises Dangereuses par voies de Navigation intérieures. (Europese overeenkomst voor het internationale vervoer van gevaarlijke goederen over de binnenwateren)
APV	: Algemene Plaatselijke Verordening
BBT	: Best Beschikbare Technieken

DCMR	: Dienst Centraal Milieubeheer Rijnmond
GGD	: Gemeentelijke Gezondheidsdienst Zeeland
GS	: Gedeputeerde Staten
Omgevingskwaliteit	: Omgevingskwaliteit is het resultaat van de integrale afweging tussen economische ontwikkeling, ruimtelijke ontwikkeling, milieuaspecten en leefbaarheid in de publieke ruimte.
Omgevingswet	: Omgevingswet is een toekomstige Nederlandse wet die een verregaande vereenvoudiging van het stelsel van wetgeving voor de ontwikkeling en het beheer van de leefomgeving beoogt, door tientallen wetten en honderden regels te bundelen in één nieuwe wet.
PRTR	: European Pollutant Release Transfer Register
RUD Zeeland	: Regionale Uitvoeringsdienst Zeeland
RO	: Ruimtelijke Ordening
RWS	: Rijkswaterstaat
SRKGT	: Scheepvaart Reglement Kanaal Gent Terneuzen
SLA	: Schoon Lucht Akkoord
Walstroom	: Aansluiting op een nutsnetwerk voor elektriciteit voor aangemeerde schepen, waardoor de eigen motoren/generatoren niet in werking hoeven te zijn.
WHO	: World Health Organization
ZZS	: Zeer Zorgwekkende Stoffen
SRKGT	: Scheepvaart Reglement Kanaal van Gent naar Terneuzen

Bijlage 1: Relevante bedrijven

In onderstaande tabellen staan de relevante bedrijfsgegevens per bevoegd gezag. Het betreft hier de bedrijven uit het relevante Kanaalzone gebied die vermoedelijk de omgevingskwaliteit beïnvloeden. Tijdens de uitvoering van het project kunnen andere bedrijven in beeld komen welke een rol spelen in de genoemde problematiek. Dit betekent dat er bedrijven bij kunnen komen, maar ook dat na inventarisatie bedrijven buiten de verdere scope vallen.

Bijlage 1a: Bedrijven bevoegd gezag Provincie Zeeland

	Bedrijf	Adres	Kern	Uitvoering
1.	Heros Sluiskil B.V.	Oostkade 5	Sluiskil	RUD
2.	Yara Sluiskil B.V.	Industrieweg 10	Sluiskil	DCMR
3.	Vlaeynatie B.V.	Autrichehavenweg 10	Westdorpe	DCMR
4.	Beelen Terneuzen Beheer B.V.	Finlandweg 28	Westdorpe	RUD

Bijlage 1b: Bedrijven bevoegd gezag Gemeente Terneuzen

	Bedrijf	Adres	Kern	Uitvoering
1.	Sagro Zeeuws Vlaanderen B.V.	Koegorsstraat 17	Terneuzen	RUD
2.	Innovarec B.V.	Koegorsstraat 17	Terneuzen	RUD
3.	Packaging Terminal Terneuzen	Finlandweg 13	Terneuzen	RUD
4.	Verbrugge Terminals B.V.	Finlandweg 13	Terneuzen	RUD
5.	Ovet Holding B.V.	Noorwegenweg 2	Terneuzen	RUD
6.	Scheepswerf De Schroef	Wervenweg 1	Sas van Gent (Sluiskil)	RUD

Bijlage 2: Deelprojecten

Bijlage 2a: Deelproject Beleving

Deelplan Beleving		
	Naam	Organisatie
Betrokkenen	1. Guus Gabrielse 2. Ard van Pelt 3. Jos Alewijnse 4. Pim van Meegen	1. Provincie Zeeland 2. GGD Zeeland 3. Gemeente Terneuzen 4. DCMR
Korte beschrijving van het onderwerp	<p>Beeld vormen over hoe de inwoners van het doelgebied hun leefomgeving beleven. Beleving kan op verschillende manieren in kaart gebracht worden. We kiezen hier om aan te sluiten bij de bestaande gezondheidsmonitor waar hinderbeleving wordt bevraagd (zie deelprojectplan 2b). Daarnaast kan je beleving ook kwantitatief in kaart brengen waarbij naast de sociale vraagstukken ook de fysieke omgeving beleving worden meegenomen. Een gebruikte methodiek hiervoor is de leefplekmeter.</p>	
Doel	<p>In beeld brengen van de beleving van bewoners in het onderzoeksgebied. Hoe beleven inwoners hun leefomgeving? En daarbij is aandacht voor de hinderbeleving door bedrijven en industriële werkzaamheden in de omgeving.</p>	
Scope	<p>De omgevingsbeleving van inwoners van Sluiskil en de wijk Oude Vaart wordt kwantitatief in kaart gebracht, zowel voor sociale- als fysieke vraagstukken.</p>	
Beschrijving van de aanpak	<p>De Leefplekmeter helpt om een buurt, wijk, dorpskern of ander gebied te beoordelen. Dit in samenspraak afgebakende gebied wordt de 'leefplek' genoemd. De bedoeling van de Leefplekmeter is om de kwaliteit van een leefplek te bepalen. Het instrument is te gebruiken voor bewoners en/of professionals, individueel of in groepsverband. Er zijn 14 thema's in de Leefplekmeter die gaan over de leefplek en hoe je deze gebruikt. Het is de bedoeling dat deelnemers een score geven aan elk thema. Als alle thema's zijn besproken en gescoord, kunnen de scores worden ingevuld in een overzicht: de Leefplekmeter. Dan kun je makkelijk zien op welke onderdelen deze leefplek hoog of laag scoort. De Leefplekmeter maakt het makkelijker om met anderen (bijvoorbeeld buurtgenoten of de gemeente) in gesprek te gaan over de leefplek.</p> <p>—Tijdens twee van deze thema's wordt specifiek aandacht gegeven aan onderwerpen, geur, geluid en stofhinder. Er worden 8-10tal bijeenkomsten met representatieve groepen, zoals ondernemers, dorpsraad, bewoners van kernen etc.</p> <p>uit de Kanaalzone georganiseerd. De groepen bestaan uit 10 tot 15 personen.</p> <p>Thema's die besproken kunnen worden zijn:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Beweging 2. Openbaar Vervoer 3. Verkeer en Parkeren 4. Straten en Openbare Ruimtes 5. Natuur en Groen 6. Spelen en Recreatie 7. Voorzieningen 8. Werk en Werkgelegenheid 9. Wonen 10. Sociale Contacten 11. Identiteit 12. Veiligheid 13. Schoon en Netjes 14. Meedoen en meepraten. 	

	De leefplekmeter wordt in Sluiskil in eigen tijd van de GGD uitgevoerd aangezien de adviseurs publieke gezondheid dit in Sluiskil voor een ander project sowieso gaan uitvoeren. Voor de andere gebieden (Oude Vaart en Axel) geldt dit niet. Vandaar dat hiervoor uren zijn opgevoerd.
Wat zal nodig zijn voor de uitvoering	Materialen/ruimte
Door wie kan/zal dit worden uitgevoerd?	Gemeente Terneuzen/GGD medewerkers
Wat zijn de geprognoseerde kosten hiervoor	<p>Vorbereiding leefplekmeter 2 personen x 8 uur = 16 uur</p> <p>Uitvoering: 8-10 x 2 personen x 3 uur = 48-60 uur</p> <p>Vanuit het project wordt de hinder beleving specifiek uitgewerkt zodat het in de projectgroep uitgewerkt en gebruikt kan worden om het daarna in de vervolgtraject te gebruiken.</p> <p>Uitwerking: 2 personen x 30 uur = 60 uur Totale inzet GGD Zeeland is 94 - 106 uur</p> <p>De gesprekken zullen gevoerd worden door collega's van GGD Zeeland.</p>
Indicatie van de doorlooptijd	<p>2020</p> <p>Afhankelijk van de ontwikkelingen van Corona zullen de gesprekken in september/oktober worden afgenomen. In november en december zullen de gesprekken worden uitgewerkt. Indien haalbaar kan eerder gestart worden. De leefplekmeter kan in 2020 worden afgerond.</p>
Verdere aanvullende zaken	De wijk Sluiskil is een Gezond in de Stad wijk, in het kader daarvan wordt er al een leefplekmeter uitgevoerd die met name gericht is op kinderen. De intentie is om in dezelfde lijn aan te sluiten zodat vanuit een breder scope naar hoe de beleving van Sluiskil en Oude Vaart is van de inwoners.

Deelplan milieubelevingsonderzoek		
	Naam	Organisatie
Betrokkenen	1. Guus Gabrielse 2. Arnold Bergstra 3. Jos Alewijnse	1. Provincie Zeeland 2. GGD Zeeland 3. Gemeente Terneuzen
Korte beschrijving van het onderwerp	Vragenlijstonderzoek (internet) naar de milieubeleving van de inwoners in Terneuzen op (samengestelde) wijkniveau. Het betreft zowel hinder (geluid en stof) als risicoperceptie.	
Doel	<p>In 2012 en 2016 zijn er vergelijkbare vragenlijstonderzoeken op wijkniveau door de GGD uitgevoerd.</p> <p>Op wijkniveau zijn er in de gemeente Terneuzen grote verschillen te zien (2016). In de wijk Sluiskil (incl. buiten oost) is het percentage ernstige geluidshinder door industrie/ bedrijven significant hoger dan gemiddeld in de gemeente Terneuzen (22 vs 4%).</p> <p>Wat betreft geurhinder is het percentage ernstige geurhinder door bedrijven in de wijken Sas van Gent (incl. buitengebied), Sluiskil (incl. buitengebied) en Westdorpe (incl. buitengebied) significant hoger dan gemiddeld in de gemeente Terneuzen (respectievelijk 22%, 20%, 15% vs 6%).</p> <p>Het doel is het in beeld brengen van de huidige milieubeleving van de inwoners in het onderzoeksgebied en dit te vergelijken met voorgaande jaren (2012 en 2016)</p>	
Scope	Inwoners rond de Kanaalzone Terneuzen – Sas van Gent	
Beschrijving van de aanpak	<p>Om de vier jaar worden door de GGD'en in Nederland i.s.m. het RIVM en CBS een vragenlijstonderzoek uitgevoerd. Deze vraaglijst gaat o.a. over gezondheid, leefstijl (bewegen, roken alcohol gebruik ed.), sociale omgeving en milieu. Wat betreft milieu zijn de volgende vragen opgenomen: geluid-, geurhinder en risicoperceptie. Het eerstvolgende onderzoek wordt in het 3de kwartaal van 2020 uitgevoerd. In Terneuzen wordt het vragenlijstonderzoek (webenquête) op (samengestelde) wijkniveau uitgevoerd.</p> <p>De gezondheidsmonitor wordt in opdracht van de gemeente Terneuzen uitgevoerd. Echter de extra vragen (stofhinder en bron) staan niet in deze gezondheidsmonitor. Voor de gemeente Terneuzen wordt geen apart milieurapport en tabel met milieucijfers gemaakt. Vandaar dat hiervoor kosten en uren zijn opgevoerd.</p>	
Wat zal nodig zijn voor de uitvoering	Materialen/ruimte	
Door wie kan/zal dit worden uitgevoerd?	GGD medewerkers (i.s.m. CBS en RIVM)	
Wat zijn de geprognoseerde kosten hiervoor	Voor de standaard vragen zijn er geen aanvullende kosten, de gezondheidsmonitor wordt in opdracht van de gemeente Terneuzen uitgevoerd.	

	<p>Als de stofhinder vraag (en eventueel andere milieuvragen) wordt toegevoegd zijn er wel kosten aan verbonden.</p> <p>De extra kosten om de stofhinder vraag en de vragen naar herkomst van hinder in de enquête op te nemen worden geschat op 500,- euro.</p> <p>Vorbereiding: 48 uur Uitwerking tabel: 16 uur Analyse 8 uur Milieurapportage 32 uur (optioneel)</p> <p>De kosten bedragen €6.500,- inclusief rapport en €3.200,- exclusief rapport (alleen tabel)</p>
Indicatie van de doorlooptijd	In het derde kwartaal van 2020 worden en vragenlijsten uitgezet. De resultaten (tabellen) worden in medio 2021 verwacht.
Verdere aanvullende zaken	

Bijlage 2b: Deelproject Inventarisatie Vergunningseisen

Deelplan Inventarisatie Vergunningseisen		
	Naam	Organisatie
Betrokkenen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ronald Priester 2. Jeroen Vervaet 3. Eddy Erdtsieck 4. Jos Alewijnse 5. Wijnand Vette 	<ol style="list-style-type: none"> 1. DCMR 2. RUD Zeeland 3. RWS 4. Gemeente Terneuzen 5. North Sea Port
Korte beschrijving van het onderwerp	<p>Het inventariseren van de vergunningseisen, voorschriften, verordeningen, artikelen en andere kaders waaraan binnen het projectgebied moet worden voldaan.</p> <p>Daarna het (laten) toetsen of deze voorschriften afdoende en volgens BBT zijn.</p>	
Doel	<p>Inzichtelijk maken van het wettelijk kader. Hiernaast dient te worden bepaald of in de inrichting / vergunning nog voldoet aan de stand der techniek / BBT.</p>	
Scope	<p>Gebied regio Sluiskil en Oostelijke kanaaloever Terneuzen en de kaders welke de overlast kunnen reguleren.</p>	
Beschrijving van de aanpak	<p>De inventarisatie zal plaatsvinden door middel van het nagaan van de diverse wetgevingen / vergunningen in het projectgebied welke gericht zijn op het beperken van de stank-, stof- en geluidsoverlast. Tevens zal worden onderzocht welke voorschriften met betrekking tot veiligheid gelden.</p> <p>Voor de onderwerpen geluid, geur- en (diffuse) emissies is het wettelijk kader op inrichtingsniveau afhankelijk van meerdere factoren. Bepalend zijn onder meer vergunningplicht, al dan niet rechtstreekse werking van het Activiteitenbesluit en de aard van de stof (inert- of niet- inert)- in geval van emissies naar de lucht.</p> <p>Op basis van deze gegevens dient per bedrijf een overzicht van het wettelijk kader te worden opgesteld voor de onderwerpen geluid, geur, veiligheid en emissies naar de lucht.</p> <p>Daarnaast gelden er nog andere regels vanuit andere wetgeving, zoals APV en de Havenverordening van North Sea Port (en SRKGT) welke geïnventariseerd zullen moeten worden.</p>	
Wat zal nodig zijn voor de uitvoering	<p>Zowel manuren als externe kosten.</p>	
Door wie kan/zal dit worden uitgevoerd?	<p>RUD Zeeland DCMR Rijkswaterstaat Gemeente Terneuzen North Sea Port</p> <p>Externe partij</p>	
Wat zijn de geprognoseerde kosten hiervoor	<p>Inventarisatie (Inhuur)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Inventariseren voorschriften Wabo- vergunningen / artikelen AB / AR. - Opstellen overzicht relevante voorschriften APV, Havenverordening North Sea Port, Beheersverordening RWS, overige verordeningen. 	

	<p>- Samenvoegen van alle relevante voorschriften en artikelen voor het uitvoeren van gebiedscontroles (werkdocument voor in het veld).</p> <p>Er zal 13 uur per bedrijf nodig zijn om bovengenoemde in kaart te brengen. Er zijn in totaal (RUD + DCMR) 10 bedrijven. De hiermee gepaard gaande kosten bedragen € 13.650,-</p> <p>De RUD (8 bedrijven) en DCMR (2 bedrijven) zullen de inventarisatie en de overzichten reviewen. Deze review kost 2 uur per bedrijf. De kosten hiervoor zijn € 2.104,-</p> <p>In totaal zijn de kosten voor inventarisatie € 15.454,-</p>
Indicatie van de doorlooptijd	Na instemming projectplan door bestuur, 3 maanden.
Verdere aanvullende zaken	Naast deze inventarisatie is het onderzoeken van de mogelijkheden van onderkant BREF-range vergunnen een onderdeel van de pilot Industrie binnen het SLA.

Bijlage 2c: Deelproject Inventarisatie handhavingsacties

Deelproject Inventarisatie handhavingsacties en voorgestelde acties		
	Naam	Organisatie
Betrokkenen	1. Jeroen Vervaet 2. Ronald Priester 3. -Eddy Erdtsieck 4. Jos Alewijnse 5. Wijnand Vette	1. RUD Zeeland 2. DCMR 3. RWS 4. APV Gemeente Terneuzen 5. Havenverordening North Sea Port
Korte beschrijving van het onderwerp	<p>Het inventariseren van de lopende handhavingsacties van de diverse vergunningen, Verordeningen en Reglementen.</p> <p>Bepalen van de handhavingsacties / strategie om de beleving van de leefkwaliteit regio Sluiskil / Terneuzen te verbeteren.</p>	
Doel	<p>Inzichtelijk maken welke maatregelen er allemaal al genomen zijn ter voorkoming, dan wel beperking van de ervaren geluid-, stof en geuroverlast.</p> <p>Tevens een voorstel te maken over de te nemen acties ter voorkomen, dan wel beperking van het aantal klachten.</p>	
Scope	Gebied regio Sluiskil en Oostelijke kanaaloever Terneuzen	
Beschrijving van de aanpak	<p>De inventarisatie zal plaatsvinden door middel van het opsommen van de handhavingsacties welke momenteel lopen en in de afgelopen drie jaar hebben gelopen, specifiek gericht op het voorkomen van de ervaren overlast.</p> <p>Daarna het bepalen van aanvullende en benodigde handhavingsacties.</p> <p>Voorstel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Per bedrijf twee aspectcontroles uit te voeren op de component waarover bij dit bedrijf frequent geklaagd wordt. 2. RUD : 6 gebiedscontroles DCMR: 2 gebiedscontrole Gezamenlijk 4 gebiedscontroles vanaf water (DCMR-RUD-RWS). We haken in op vaste vaarroutes RWS. Dit kan pas zodra de Coronamaatregelen het toelaten. <p>Uit te voeren bij representatieve weersomstandigheden.</p>	
Wat zal nodig zijn voor de uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> - Inventarisatie lopende handhavingsacties - Gebiedscontroles <p>Zes gebiedscontroles (RUD) en twee gebiedscontroles (DCMR). Vier gezamenlijke gebiedscontroles vanaf het water (RUD, DCMR en RWS). Verslaglegging vindt plaats door RUD / DCMR. Mogelijk dat tijdens deze controles overtredingen van</p>	

	<p>verordeningen of APV worden geconstateerd. Hiervoor moet bevoegde handhaver worden ingeschakeld.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Twee aspectcontroles per bedrijf - Inzet interne en/of externe specialisten lucht/geluid/geur/externe veiligheid
Door wie kan/zal dit worden uitgevoerd?	<p>RUD Zeeland DCMR Rijkswaterstaat Gemeente Terneuzen North Sea Port</p>
Wat zijn de geprognostiseerde kosten hiervoor	<p>Inventarisatie lopende handhavingsacties € 2.104 RUD: 8 bedrijven x 2 uur = 16 uur, € 1.664 DCMR: 2 bedrijven x 2 uur = 4 uur, € 440</p> <p>Gebiedscontroles € 27.200 RUD: 10 controles x 16 uur = 160 uur, € 16.640 DCMR: 6 controles x 16 uur = 64 uur, € 10.560</p> <p>Twee aspectcontroles per bedrijf € 16.832 RUD: 8 bedrijven x 8 uur x 2 controles = 128 uur, € 13.312 DCMR: 2 bedrijven x 8 uur x 2 controles = 32 uur, € 3.520</p> <p>Inzet interne en/of externe specialisten PM post: € 2.000</p>
Indicatie van de doorlooptijd	Na instemming projectplan door bestuur, 3 maanden.
Verdere aanvullende zaken	<p>De controles dienen uiteraard te worden uitgevoerd bij representatieve (weers)omstandigheden.</p> <p>Waarnemingen zullen langere tijd vergen, aangezien er geen (korte) momentopnames gemaakt moeten worden.</p>

Bijlage 2d: Deelproject Emissies

Onderwerp : Inventarisatie emissies		
	Naam	Organisatie
Betrokkenen	1. Pim van Meegen 2. Ronald Priester 3. 4.	1. DCMR 2. DCMR 3. 4.
Korte beschrijving van het onderwerp	In de dorpskern van Sluiskil wordt vooral bij een oostelijke windrichting (van Noordoost tot Zuidoost) stofhinder (en terechte geurhinder afkomstig van het bedrijf Heros) ervaren. Bij oostenwind komen bijna dagelijks klachten binnen m.b.t. stof en geur. Recentelijk zijn daar geluidsklachten bijgekomen.	
Doel	Inventariseren van de industriële emissies in het onderzoeksgebied.	
Scope	<p>Van de inrichtingen in de omgeving van Sluiskil die onder het bevoegd gezag van Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland en het college van B&W van de gemeente Terneuzen vallen worden de geëmitteerde componenten onderzocht.</p> <p>Bij elk bedrijf worden de volgende zaken geanalyseerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de eventuele e-PRTR's • emissiegegevens RIVM en Emissieregistratie <p>Na afronding van dit projectonderdeel zijn de relevante emissies van de inrichtingen rond Sluiskil in kaart gebracht en kan worden vastgesteld of de bronnen die verantwoordelijk zijn voor de overlast gelokaliseerd kunnen worden en of er voor de toekomst preventieve maatregelen zijn te nemen. Primair staat het voorkomen van overlast door bedrijfsemissies centraal.</p>	
Beschrijving van de aanpak	<p>Voor de inrichtingen die onder het bevoegd gezag van Gedeputeerde Staten van de provincie Zeeland en B&W van de gemeente Terneuzen vallen, heeft RUD Zeeland en DCMR de informatie over de emissies van deze inrichtingen beschikbaar.</p> <p>Van deze bedrijven worden de aanvragen en de diverse vergunningen bestudeerd op het gebied van luchtmissies. Daarnaast kunnen de aanwezige milieujarverslagen over de afgelopen jaren (5?) informatie geven over jaaremmissies uit puntbronnen, de diffuse emissies en de incidentele emissies. Aanvullende informatie over lokale emissies is mogelijk te vinden bij het RIVM en Emissieregistratie.</p> <p><u>Organisatie:</u> Dit projectonderdeel wordt uitgevoerd door deskundigen op het gebied van administratief toezicht en luchtmissies. De coördinatie van dit project wordt uitgevoerd door de projectverantwoordelijke, deze rapporteert aan de voorzitter en de secretaris van het project <i>Verbetering leefkwaliteit regio Sluiskil</i>.</p> <p><u>Communicatie:</u></p>	

	De communicatie verloopt via de voorzitter en de secretaris van het hoofdproject												
Wat zal nodig zijn voor de uitvoering													
Door wie kan/zal dit worden uitgevoerd?	DCMR RUD Zeeland												
Wat zijn de geprognoseerde kosten hiervoor	<p><u>Capaciteit en kosten:</u> De capaciteit (mensuren) van dit project is deels afhankelijk van de omvang, en de toegankelijkheid, van de te onderzoeken documenten. De werkzaamheden in relatie met BRZO bedrijven vallen binnen het reguliere werk van de DCMR. De overige werkzaamheden worden verantwoord door onderlinge afspraken en vallen onder de post 'ondersteuning RUD Zeeland'.</p> <p>Globale verwachte inzet (indicatief):</p> <table> <tr> <td>Projectleiding/rapportage:</td> <td>15 uur</td> </tr> <tr> <td>inventarisatie vergunningen:</td> <td>15 uur</td> </tr> <tr> <td>onderzoek PRTR's:</td> <td>15 uur</td> </tr> <tr> <td><u>verwerking resultaten:</u></td> <td><u>10 uur</u></td> </tr> <tr> <td>Totaal</td> <td>55 uur</td> </tr> </table> <p>Er worden naar verwachting geen kosten gemaakt voor inhuur van externe deskundigheid</p>			Projectleiding/rapportage:	15 uur	inventarisatie vergunningen:	15 uur	onderzoek PRTR's:	15 uur	<u>verwerking resultaten:</u>	<u>10 uur</u>	Totaal	55 uur
Projectleiding/rapportage:	15 uur												
inventarisatie vergunningen:	15 uur												
onderzoek PRTR's:	15 uur												
<u>verwerking resultaten:</u>	<u>10 uur</u>												
Totaal	55 uur												
Indicatie van de doorlooptijd	Periode	Activiteit	Afloopdatum										
	Januari 2020	Projectplan <i>Inventarisatie emissies</i> implementeren in hoofdproject	Mei 2020										
	Maart 2020	Onderzoek emissies	Juli 2020										
	Juni 2020	Onderzoek mogelijke maatregelen	September 2020										
	September 2020	Opstellen rapportage	Oktober 2020										
Verdere aanvullende zaken													

Bijlage 2e: Deelproject Bepalen luchtkwaliteit

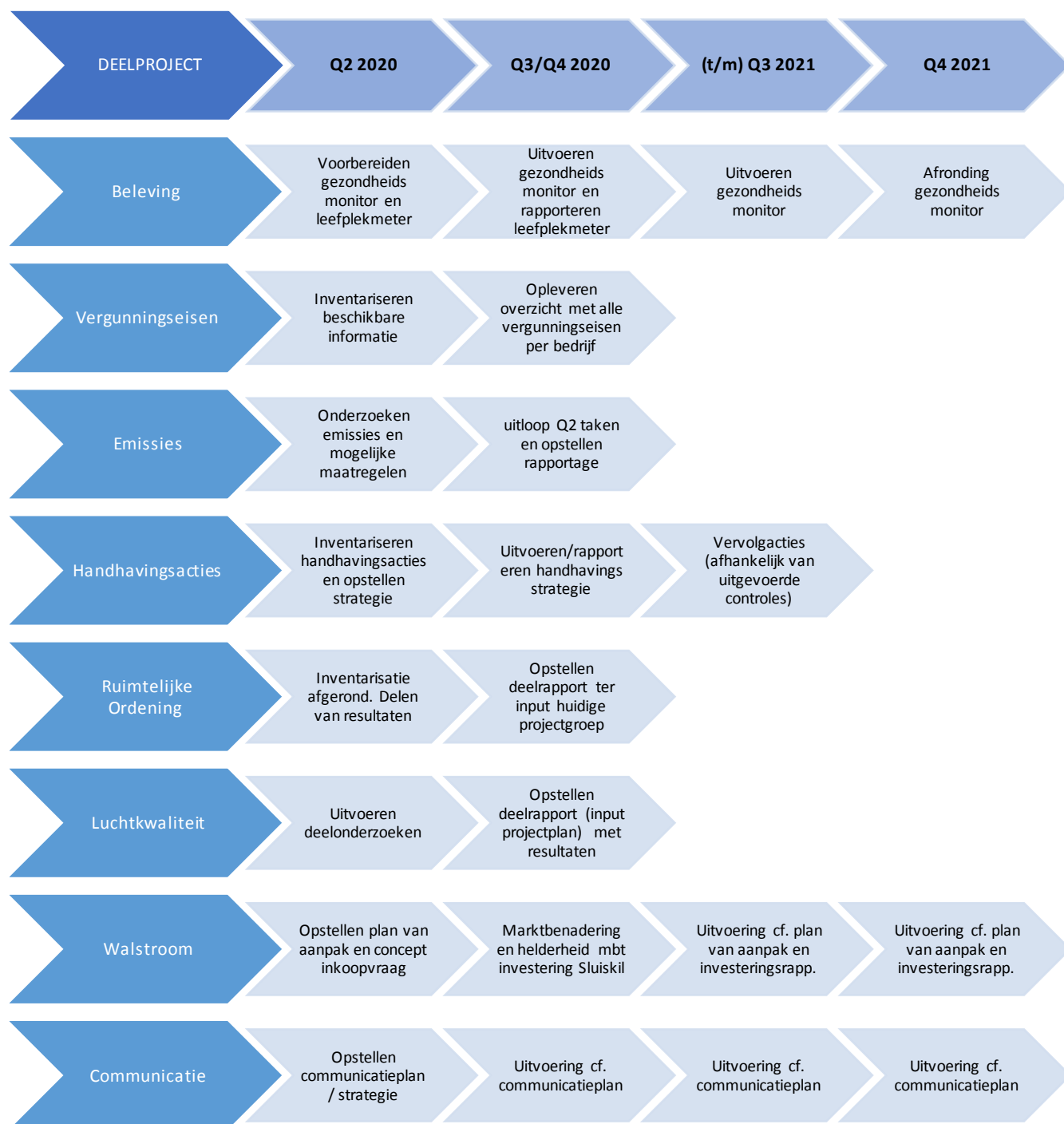
Onderwerp: Onderzoek naar meten luchtkwaliteit													
	Naam	Organisatie											
Betrokkenen	1. Pim van Meegen 2. Guus Gabrielse 3. Jos Alewijnse	1. DCMR 2. provincie Zeeland 3. Gemeente Terneuzen											
Korte beschrijving van het onderwerp	Onderzoek naar mogelijkheden inzet gebiedsgerichte monitoring												
Doel	Na afronding van dit projectonderdeel zijn de (on)mogelijkheden, en de kosten, van gebiedsgerichte monitoring van de luchtkwaliteit op leefniveau (immissiemetingen) in en de kanaalzone in kaart gebracht.												
Scope	De scope van dit deelproject is gebiedsgerichte monitoring in de kanaalzone. Meer specifiek richt dit onderzoek zich op de mogelijkheden en ook de nut en noodzaak van immissiemetingen in die gebieden waar er klachten voorkomen of er sprake is van overlast.												
Beschrijving van de aanpak	Op basis van de actuele klachtensituatie wordt onderzocht op welke locaties, voor welke stoffen en voor welke tijdsduur een gebiedsgerichte monitoring zinvol is. Voor deze locaties wordt een meetplan uitgewerkt, inclusief benodigde middelen.												
Wat zal nodig zijn voor de uitvoering	De resultaten van de analyse van de klachtensituatie, deskundigheid en tijdsinzet van DCMR.												
Door wie kan/zal dit worden uitgevoerd?	Dit projectonderdeel wordt uitgevoerd door deskundigen op het gebied van luchtkwaliteit en immissiemetingen van DCMR. De coördinatie van dit project wordt uitgevoerd door de projectverantwoordelijke, deze rapporteert aan de voorzitter en de secretaris van het project Verbetering leefkwaliteit regio Sluiskil.												
Wat zijn de geprognostiseerde kosten hiervoor	<p>De werkzaamheden in relatie met BRZO bedrijven vallen binnen het reguliere werk van de DCMR. De overige werkzaamheden worden verantwoord door onderlinge afspraken en vallen onder de post 'ondersteuning RUD Zeeland'.</p> <table> <tr> <td>Projectleiding/rapportage:</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Onderzoek mogelijkheden tijdelijk meetnet rond Heros en Yara</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Onderzoek naar de mogelijkheid van meten in kern Sluiskil</td> <td>8</td> </tr> <tr> <td>Kosten immissiemetingen en mogelijke participanten</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Totaal uur</td> <td>28</td> </tr> </table> <p>Er worden naar verwachting geen kosten gemaakt voor inhuur van externe deskundigheid. Eventuele operationele kosten (uitvoeren immissiemetingen) valt buiten dit projectonderdeel.</p>			Projectleiding/rapportage:	8	Onderzoek mogelijkheden tijdelijk meetnet rond Heros en Yara	8	Onderzoek naar de mogelijkheid van meten in kern Sluiskil	8	Kosten immissiemetingen en mogelijke participanten	4	Totaal uur	28
Projectleiding/rapportage:	8												
Onderzoek mogelijkheden tijdelijk meetnet rond Heros en Yara	8												
Onderzoek naar de mogelijkheid van meten in kern Sluiskil	8												
Kosten immissiemetingen en mogelijke participanten	4												
Totaal uur	28												
Indicatie van de doorlooptijd	Periode	Activiteit	Afloopdatum										
	April 2020	Deelonderzoeken scope uitvoeren	augustus 2020										
	Augustus 2020	Opstellen rapportage	September 2020										
Verdere aanvullende zaken	n.v.t.												

Bijlage 2f: Deelproject Walstroom

Onderwerp : Walstroom		
	Naam	Organisatie
Betrokkenen	1. Manon Evers 2. Wijnand Vette 3. 4.	1. RWS 2. North Sea Port 3. 4.
Korte beschrijving van het onderwerp	Aanleg van walstroom RWS Zee en Delta heeft geen ligplaatsverordening, waarin een verplichting voor het gebruik van walstroom in kan worden opgenomen. Hier wordt wel naar gekeken, met als doel dat voor haar beheersgebied ook te realiseren.	
Doel	Aanleggen van walstroomvoorziening	
Scope	Alle rijkwaterstaat ligplaatsen in het areaal van Rijkswaterstaat Zee & Delta (van kanaal Gent-Terneuzen tot de Volkeraksluizen inclusief Schelde-Rijn kanaal. Areaal van North Sea Port – Terneuzen, Gent, Vlissingen inclusief de particuliere ligplaatsen en de ligplaatsen van provincie Zeeland en gemeente(n). Dit zal nog verder uitgewerkt moeten worden.	
Beschrijving van de aanpak	<p>Rijkswaterstaat Zee & Delta heeft de klachten via de RUD m.b.t. ligplaats Sluiskil en de overlast in behandeling. Aanleg van walstroom heeft prioriteit in het geval er een (terechte) klachtensituatie aanwezig is. In Zeeland speelt de situatie bij Sluiskil. Hier zijn een aantal aanlegpalen aanwezig, waarvan de bezettingsgraad hoog is. De lengte is 400 m en er kunnen 4 schepen tegelijkertijd liggen. De walzijde moet nog nader worden bekeken ten aanzien van mogelijkheden voor de aanleg van een walstroomvoorziening. De stand van zaken op dit moment is:</p> <ul style="list-style-type: none"> - er is onderzoeksbudget beschikbaar gemaakt om te inventariseren welke maatregelen nodig zijn om de ligplaats bij Sluiskil van walstroom te kunnen voorzien. - De inventarisatie geeft inzicht welke investeringsmaatregelen nodig zijn en met welk budget voor realisatie rekening gehouden moet worden. - Het onderzoek is belangrijke input voor het nemen van investeringsbeslissing en daarna op de markt zetten (bij positief besluit) voor realisatie - De locatie Sluiskil wordt door RWS naar voren getrokken in het proces zodat niet pas aan het eind van Q3 helder is wat het aanleggen van walstroom kost (en of het mogelijk is) maar dat dit eerder bekend zal zijn. <p>Het heeft meerwaarde om samen (Rijkswaterstaat, Provincie Zeeland en North Sea Port en gemeente Terneuzen) de inventarisatie of haalbaarheidsstudie uit te voeren voor de ligplaatsen in Zeeland. In een vervolg overleg gaan we de onderzoeksvragen c.q. de formulering van de offerte aanvraag samen opstellen. De gezamenlijke werkgroep kan de scope verder uitwerken als onderdeel van de offerte-uitvraag. Deze inventarisatie kan dan de basis vormen voor verdere concrete maatregelen ten aanzien</p>	

	van realisatie van nieuwe walstroomvoorzieningen en verbeteren van de bezettingsgraad van de bestaande punten.
Wat zal nodig zijn voor de uitvoering	<ul style="list-style-type: none"> • Voor de pilot walstroom van het SLA zal worden onderzocht op welke wijze een financiële bijdrage voor het (stimuleren en) realiseren van voorzieningen mogelijk zou kunnen zijn. • Ook de juridische mogelijkheden voor het verplichten van het gebruik van voorzieningen zal samen worden bekeken c.q. onderling worden afgestemd.
Door wie kan/zal dit worden uitgevoerd?	RWS Provincie Zeeland Norts Sea Port Gemeente Terneuzen
Wat zijn de geprognoseerde kosten hiervoor	
Indicatie van de doorlooptijd	<p>De planning is gezamenlijk opgesteld en het eerste conceptplan is besproken. Op dit moment zijn we de concept inkoop vraag aan het opstellen. We vragen digitaal om input i.v.m. het Covid-19 virus.</p> <p>Doel is om in juli 2020 de marktbenadering te doen. In het 4^e kwartaal komt RWS met een rapportage. RWS hoopt voor Sluiskil in het 3^e kwartaal helderheid te hebben over wat de investering betekent qua techniek en kosten.</p>
Verdere aanvullende zaken	

Bijlage 3 Planning deelprojecten

Bijlage 4 Middelen

Taak	Org.	Uren	tarief	Totaal
Inventariseren				
Inventariseren voorschriften Wabovergunningen / artikelen AB / AR.	Inhuur	RUD: 8 bedr. x 13 uur = 104 DCMR: 2 bedr. x 13 uur = 26	€105 per uur, totaal €13.650	€13.650,-
Opstellen overzicht relevante voorschriften APV, Havenverordening North Sea Port, Beheersverordening RWS, overige verordeningen.				
Samenvoegen van alle relevante voorschriften en artikelen voor uitvoering van gebiedscontroles (werkdocument voor in het veld)				
Review	RUD DCMR	RUD: 8 bedr. x 2 uur = 16 DCMR: 2 bedr. x 2 uur = 4	€104 per uur, totaal €1.664 €110 per uur, totaal €440	€2.104,-
Handhaving				
Inventarisatie lopende HH acties	RUD DCMR	RUD: 8 bedr. x 2 uur = 16 DCMR: 2 bedr. x 2 uur = 4	€104 per uur, totaal €1.664 €110 per uur, totaal €440	€2.104,-
Zes gebiedscontroles (RUD) en twee gebiedscontroles (DCMR). Vier gezamenlijke gebiedscontroles vanaf het water (RUD, DCMR en RWS). Verslaglegging vindt plaats door RUD / DCMR. Mogelijk dat overtredingen worden geconstateerd. Hiervoor moet bevoegde handhaver worden ingeschakeld.	RUD DCMR RWS	10 ctrls x 16 uur = 160 6 ctrls x 16 uur = 64 N.v.t. → we haken in op vaste vaarroute	€104 per uur, totaal €16.640 €110 per uur, totaal €10.560 €0	€27.200,-
Tweetal aspectcontroles per bedrijf	RUD DCMR	RUD: 8 bedr. x 8 uur x 2 ctrls = 128 DCMR: 2 bedr. x 8 uur x 2 ctrls = 32	104 per uur, totaal €13.312 110 per uur, totaal €3.520	€16.832,-
Inzetten interne en/of externe Specialisten lucht/ geluid/ geur/ EV	RUD DCMR inhuur	PM post	€2.000	€2.000,-
Milieubelevingsonderzoek				
Milieubelevingsenquête	GGD	Middelen: €500 Uren: 60 uur incl. rapportage	100 per uur, totaal €6000. Plus middelen € 500	€6.500,-
Leefplekmeter	GGD	Uren: 92 uur incl. rapportage	100 per uur, totaal €9200	€9.200,-
Overig				
Verslaglegging eindresultaten	RUD DCMR	RUD: 8 bedr. x 8 uur = 64 DCMR: 2 bedr. x 8 uur = 16	105 per uur, totaal €8.400	€8.400,-
Projectleider	RUD DCMR	RUD: 8 bedr x 20 uur = 160 DCMR: 2 bedr. x 20 uur = 40	105 per uur, totaal €21.000	€21.000,-
Communicatie: organisatie van vier informatiebijeenkomsten incl. beeldmateriaal, comm. kanalen en ontwikkelen van aanvullende communicatiemiddelen	Inhuur	communicatiespecialist: 100 u Informatiebijeenkomst Aanvullende middelen	100 per uur, totaal €10.000 €2.500 €10.000	€22.500,-
Subtotaal				€131.490,-
Onvoorzien 10%				€13.149,-
TOTAAL				€144.639,-

Bijlage 5 Communicatieplan verbetering leefomgeving Kanaalzone Sluiskil-Terneuzen

Interne situatie: wat speelt er?

In de Kanaalzone Sluiskil Terneuzen is een aantal bedrijven gevestigd dat de omgevingskwaliteit beïnvloedt. Gemeente Terneuzen of de Provincie Zeeland zijn voor deze bedrijven het bevoegd gezag ten aanzien van milieuaspecten. Naar aanleiding van de geconstateerde toename van klachten uit het gebied, heeft de RUD Zeeland voorgesteld om deze problematiek integraal te benaderen door middel van een projectmatige aanpak.

Betrokken partijen:

- Provincie Zeeland
- Gemeente Terneuzen
- RUD Zeeland
- DCMR
- Rijkswaterstaat
- North Sea Port
- GGD Zeeland
- Lokale belanghebbenden (particulieren en organisaties)
- Betrokken bedrijven in de Kanaalzone

Externe situatie: issues en humeur

Klachten van omwonenden komen binnen bij de milieumeldpunten van de RUD Zeeland en DCMR. In 2019 nam het aantal klachten fors toe. Omwonenden ervaren in toenemende mate overlast op het gebied van lucht, geur, geluid, stof, veiligheid en gezondheid.

Klachten komen uit drie deelgebieden:

- Sluiskil. De betrokkenheid van Sluiskil is groot. Inwoners ervaren veel overlast. De dorpsraad, Stichting Kanaalzone Gewoon Schoon en een klankbordgroep zijn actief op het gebied van de kwaliteit van woonomgeving.
- Ten oosten van het kanaal, uit Westdorpe, Axel en Spui. Met name bij een westelijke windrichting.
- Uit Terneuzen, oostelijke kanaaloever (met name de wijk Oude Vaart).

Door bedrijven onderling wordt amper geklaagd over omliggende bedrijven. Ter plaatse blijkt uit gesprekken dat deze onderlinge overlast wel wordt ervaren. Dit is echter niet geregistreerd bij de RUD Zeeland of DCMR als een officiële klacht/melding.

Ambitie: waar sta je voor en waar ga je voor?

Doel van het project

Het doel van het project is het in kaart brengen van de beleving van inwoners, het inventariseren van mogelijke knelpunten ten aanzien van de omgevingskwaliteit en het aandragen van oplossingen hiervoor, ten einde de omgevingskwaliteit in de gebied Sluiskil-Terneuzen, waar mogelijk en nodig te verbeteren.

Het verwachte resultaat van het project is onder andere een vermindering van het aantal klachten van omwonenden.

Communicatiedoelen

1. Draagvlak creëren bij inwoners en bedrijven van het gebied (en belangengroeperingen) voor de projectaanpak en het projectresultaat. Dit doen we door hen vanaf de start van het project te informeren over en te betrekken bij proces, scope, aanpak en (tussen)resultaten.
2. Communicatie over het proces tussen betrokkenen faciliteren.

Accountability: waar ben je verantwoordelijk voor en hoe leg je verantwoording af?

De communicatieverantwoordelijken zorgen ervoor dat de communicatiedoelstellingen worden behaald via strategiebepaling en uitvoering daarvan.

Uitgangspunten

Bij de communicatie over dit project hanteren we de volgende uitgangspunten:

- 'Communicatie' is geen deelproject, maar een middel ondersteunend om de projectdoelen te behalen: overlast verminderen en aantal klachten omlaag brengen.
- Bevordering van communicatie tussen partijen is geen doel op zich, maar onderdeel van de integrale aanpak.
- We communiceren via de bestaande communicatiekanalen van de aangesloten partijen. Dit wordt aangevuld met fysieke en/of online overleggen met (vertegenwoordigers van) de belangenpartijen. Daarover worden voorafgaand duidelijke afspraken gemaakt. Het ontwikkelen van nieuwe losse kanalen kost veel tijd/geld.
- De uitvoeringsdiensten blijven verantwoordelijk voor de afhandeling van milieuklachten. Er zullen afspraken worden gemaakt over de (reactie op) klachten die bij diverse instanties binnenkomen.

Stakeholders: enablers en partners

- Burgers → klachten
- Belangengroeperingen → klachten, meedenken
- Bedrijven → 'veroorzakers' van klachten, ervaren daarnaast ook hinder
- North Sea Port → hun rol als havenbedrijf duidelijk kenbaar maken aan bedrijven (goed informeren) omdat het hun klanten zijn die onder de loep liggen
- RUD, uitvoeringsdienst
- DCMR, uitvoeringsdienst
- Provincie Zeeland → bevoegd gezag op gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving
- Gemeente Terneuzen → bevoegd gezag op gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving
- GGD -> belevingsonderzoek / gezondheidsmonitor in 2020 en 2021
- Rijkswaterstaat
- Dorpsraad van Sluiskil, Stichting Kanaalzone Gewoon Schoon en klankbordgroep

Aanpak: uitvoeringsplan en prioriteit

Om uitvoering te geven aan het communicatieplan benutten we verschillende aanhaakmomenten. De communicatiemomenten sluiten aan bij de tussentijdse projectresultaten of cruciale momenten in het project. Naast communicatie rondom projectresultaten, organiseren we tussentijds contactmomenten met betrokkenen. Op die manier worden zij meegenomen in de voortgang van het project. Uit een krachtenveldanalyse volgt welke belanghebbenden relevant zijn voor de uitvoering van de communicatiestrategie.

1. Bij de start van het project, nadat het projectplan definitief wordt vastgesteld, stelt de projectgroep zich in contact met lokale belangengroepen van omwonenden en bedrijven. Door hen te betrekken en te informeren voorkom je het gevoel dat 'de pap al is gestort'. Door in te spelen op vragen en zorgen draag je bij aan het creëren van draagvlak voor de aanpak. En mogelijk hebben zij goede ideeën die bijdragen aan het behalen van de projectdoelen. Middels een (online?) startbijeenkomst geven we uitleg over waar we nu staan, wat de dilemma's zijn, over de aanpak en beperkingen en halen we ideeën op. Dit is het eerste communicatiemoment. Ook bedrijven worden direct bij de start van het project ervan op de hoogte gesteld dat ze zijn opgenomen in dit projectplan. Zij worden in de communicatiestroom meegenomen.

In de externe communicatie (persbericht et cetera) laten we ook weten dat deze afstemming plaatsvindt. Op die manier ziet de omgeving dat er een projectgroep bestaat waarin verschillende partijen samenwerken om de problematiek in kaart te brengen en daarvoor gezamenlijk een oplossing bedenken. Dit wordt een coproductie tussen de externe communicatiespecialist omgevingscommunicatie, de communicatieadviseurs van de gemeente Terneuzen en de Provincie Zeeland en de projectgroep.

2. In Q4 van 2020 levert de projectgroep een tussenrapport op met resultaten uit de verschillende deelprojecten. Ook dit vormt een aanleiding voor een of meerdere bijeenkomst(en) met betrokken partijen en externe communicatie.
3. In 2021 bekijkt de projectgroep mogelijke oplossingen om de omgevingskwaliteit te verbeteren. Tussentijdse resultaten uit de deelprojecten vormen aanleiding voor externe communicatie met als afsluiting de oplevering van het eindrapport in Q4 2021.
4. Na afloop van het project, na Q4 2021, gaat de communicatie over de projectresultaten over naar de reguliere kanalen en op reguliere wijze.

Kansen

- Belangenorganisatie met hun expertise, ervaringen en hun netwerk betrekken.
- Respondenten van het belevingsonderzoek (zie concept projectplan) willen wellicht meedenken over mogelijke oplossingen in de vorm van een participatietraject (vanaf de eerste fase).
- Bedrijven kunnen meedenken over mogelijke oplossingen om zo hun maatschappelijke betrokkenheid en verantwoordelijkheid te tonen aan de omgeving.

Valkuilen

- Doorlooptijd van het project is lang. Mensen willen snel een oplossing. Hiervoor zetten we diverse tussentijdse communicatiemomenten in.
- Deelprojecten lopen niet gelijktijdig en worden uitgevoerd door verschillende instanties. De projectgroep maakt daarom afspraken over de (tussentijdse) communicatie en de woordvoering rondom de deelprojecten.
- Het probleem is veelomvattend, de scope is afgebakend, niet alle aspecten kunnen er in meegenomen worden. Dat moeten we toelichten in het projectplan, in de startbijeenkomst en herhalen gedurende het project.
- In coronatijd is participatie lastiger te organiseren, in die zin dat je niet 'gewoon' een bijeenkomst kan plannen. Dit ondervangen we met mogelijke online alternatieven. De coronamaatregelen worden stapsgewijs versoepeld, we kijken naar de mogelijkheden die dat biedt.

Planning

Resultaat	(Eind)Datum	Communicatieactie
Indienen definitief Projectplan		Opstellen eerste / concept communicatieplan (dit document) <i>(communicatieadviseur gemeente Terneuzen en Provincie Zeeland)</i>
Goedkeuring projectplan met planning	Q2 2020	Persbericht start project. Organiseren startbijeenkomst met projectgroep en lokale betrokkenen. <i>(extern communicatieadviseur i.s.m. communicatieadviseur gemeente Terneuzen en Provincie Zeeland)</i>
Deelprojecten uitvoeren (zie bijlage 2 voor gedetailleerde planning)	Q3 2020	Resultaten ervan geschikt maken voor publiciteit. Verwerken in presentaties, beelden, nieuwsberichten etc.
Oplevering tussentijds rapport	Q4 2020	informatiebijeenkomst en persbericht n.a.v. tussenrapportage <i>(extern communicatieadviseur i.s.m. communicatieadviseur gemeente Terneuzen en Provincie Zeeland)</i> Woordvoering en boodschap voorbereiden
Tussentijds	Q2, Q3 2021	Informatiebijeenkomst, stand van zaken, tussentijdse schriftelijke communicatiemomenten.
Oplevering definitief rapport	Q4 2021	Informatiebijeenkomst, presentatie onderzoeksuitkomsten en hoe nu verder (uitvoering). Communicatiestrategie bepalen rondom de uitvoering. <i>(extern communicatieadviseur i.s.m. communicatieadviseur gemeente Terneuzen en Provincie Zeeland)</i>

Communicatiemiddelen

Een van de uitgangspunten van communicatie binnen dit project is dat we communiceren via de bestaande communicatiekanalen van de projectpartners. Dit zijn onder meer:

- RUD Zeeland: LinkedIn en Facebook
- Provincie Zeeland: website www.zeeland.nl, wekelijkse besluitenlijst, persberichten, sociale mediakanalen (Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn), Provinciewerk (informatierubriek in huis-aan-huis-bladen)
- Gemeente Terneuzen: website www.terneuzen.nl, wekelijkse informatierubriek in Zeeuwsch-Vlaams Advertentieblad, sociale mediakanalen (Facebook, Twitter, LinkedIn en Instagram), persberichten

Om interactie te bevorderen tussen projectgroep en betrokkenen worden deze kanalen aangevuld met fysieke en/of online overleggen met (vertegenwoordigers van) de belangenpartijen.

Recources: team en middelen

Vanwege de te verwachten vraag om communicatiecapaciteit in met name Q3 en Q4 van dit jaar, stellen we voor om voor dit project een externe communicatieadviseur in omgevingscommunicatie in te schakelen. Deze adviseur ontwikkelt bij de start van het project een communicatiestrategie

- waarin belanghebbenden in de omgeving een plaats hebben. Denk hierbij bijvoorbeeld aan een participatietraject met inwoners en bedrijven, het oprichten van een klankbordgroep, het goed organiseren van de informatiebijeenkomsten (en de inhoudelijke afstemming vooraf),
- die tevens van toepassing is op de fase na afronding van het project, afhankelijk van de definitieve projectresultaten,

en geeft hier samen met de adviseurs van de Provincie Zeeland en de gemeente Terneuzen vorm aan (zie 'Planning').

De inzet van aanvullende communicatiemiddelen gebeurt mede op aangeven van de in te zetten externe communicatieadviseur. En rekening houdend met de bijzondere en onvoorspelbare situatie ten tijde van de coronapandemie. Onderstaande posten zijn een voorlopige inschatting, pas na het opvragen van offertes kunnen we hierin nauwkeuriger zijn.

- Inhuur extern communicatiespecialist: 100 uur à € 100 = € 10.000.
- Organisatie van vier (online?) informatiebijeenkomsten (in 2020 en 2021) à € 2.500 inclusief ontwikkelen beeldmateriaal voor presentatie en (online) communicatiekanalen.
- Ontwikkelen van aanvullende communicatiemiddelen naast de bestaande middelen (afhankelijk van de te ontwikkelen strategie, denk aan filmpje, digitale nieuwsbrief, PPT-presentaties et cetera): € 10.000.